

Titulació	Tipus	Curs
Comunicació de les Organitzacions	OT	4

Professor/a de contacte

Nom: Andrea De Santis

Correu electrònic: andrea.desantis@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Per cursar aquesta assignatura, és important que els estudiants mostrin interès per explorar enfocaments de la comunicació orientats a impulsar processos de transformació social i a contribuir al desenvolupament sostenible des d'una perspectiva de drets humans, equitat de gènere i justícia global. S'espera que les persones que participin en aquest curs tinguin predisposició a reflexionar sobre el paper actiu que poden exercir els professionals de la comunicació i el periodisme en organismes internacionals, ONG, agències públiques i projectes vinculats a la cooperació internacional, considerant aquests espais com a possibles sortides professionals. Es valorarà especialment la inquietud per comprendre com els mitjans de comunicació i la informació poden esdevenir eines clau per visibilitzar problemàtiques socials i promoure canvis significatius tant en les comunitats com en l'àmbit global.

Objectius

Objectiu general

Dotar l'alumnat de coneixements, habilitats i eines per comprendre i aplicar la comunicació com a eina estratègica en processos de desenvolupament humà, cooperació internacional i canvi social, integrant els drets comunicacionals, la ciutadania digital i el disseny d'estratègies participatives, comunitàries i interculturals en contextos locals i globals.

Objectius específics

- Conèixer els conceptes fonamentals de desenvolupament humà i canvi social en relació amb altres conceptes com la justícia global, els drets humans, l'equitat de gènere i la cooperació internacional, així com les perspectives i enfocaments contemporanis i crítics del desenvolupament.
- Conèixer i analitzar l'Agenda 2030 i els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS), identificant-ne les principals fites, indicadors i el paper clau de la comunicació per al seu assoliment.
- Investigar i reflexionar sobre la situació actual dels drets a la informació, la comunicació i el ciberespai, en la seva relació amb els processos de cooperació internacional, l'accés equitatiu i la ciutadania digital.
- Analitzar de manera crítica les principals estratègies i models de comunicació per al desenvolupament i el canvi social, incloent-hi enfocaments participatius, comunitaris, interculturals i decolonials.
- Dissenyar de forma col·laborativa els elements essencials d'una estratègia de comunicació per al desenvolupament i el canvi social.

- Reflexionar sobre el rol professional del/de la comunicador/a en l'àmbit del desenvolupament i la cooperació, identificant possibles àmbits d'inserció laboral en organismes internacionals, ONG, agències públiques i projectes locals.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Aplicar les metodologies de recerca específiques per plantejar hipòtesis, validar i verificar idees i conceptes i interpretar dades pròpies de la comunicació en les organitzacions.
- Diferenciar les principals teories relatives a la comunicació de les organitzacions, que fonamenten el coneixement de la disciplina i els seus diferents àmbits.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'indole social, científica o ètica.
- Treballar d'acord amb la deontologia professional.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament els principis, valors i procediments que regeixen l'exercici de la professió.
2. Analitzar una situació i identificar-ne els punts de millora.
3. Demostrar coneixements sobre l'entorn social, cultural i econòmic per construir un pensament crític i generar idees originals sobre el context.
4. Divulgar tota mena de públics els objectius que es proposen en l'estudi de l'assignatura.
5. Establir relacions entre el coneixement comunicatiu i les ciències socials en el procés d'implementació d'estratègies de comunicació.
6. Exposar per escrit i oralment la síntesi de les anàlisis realitzades.
7. Fer els treballs de l'assignatura aplicant els mètodes de recerca apropiats per a l'àmbit de la comunicació.
8. Identificar els problemes de tractament i imatge que tenen els grups socials desfavorits per la seva ètnia, religió, gènere, etc., dins del sistema comunicatiu espanyol i mundial.
9. Identificar les implicacions socials, econòmiques i mediambientals de les activitats academicoprofessionals de l'àmbit de coneixement propi.
10. Identificar situacions que necessiten un canvi o millora.
11. Interpretar i discutir documents de les principals teories científiques implicades en l'assignatura.
12. Proposar nous mètodes o solucions alternatives fonamentades.
13. Proposar projectes i accions que incorporin la perspectiva de gènere.
14. Proposar projectes i accions viables que potenciïn els beneficis socials, econòmics i mediambientals.
15. Respectar les diferents religions, ètnies, cultures, identitats sexuals, etc., en l'elaboració dels productes comunicatius preparats i emesos per les organitzacions.
16. Valorar l'impacte de les dificultats, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.

Continguts

Temari general

- Comunicació, desenvolupament humà, cooperació internacional i canvi social. Paradigmes, models i estratègies aplicades.
- Ciutadania digital, bretxes tecnològiques, drets comunicacionals i activisme en l'era del ciberespai.
- Models i estratègies de comunicació per al desenvolupament. Comunicació participativa, comunitària, intercultural i decolonial per a la transformació social.
- L'Agenda 2030 i els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) com a marcs per a l'acció comunicativa i el desenvolupament local i global.
- Els i les professionals de la comunicació com a agents de canvi. Disseny i execució de projectes i campanyes de comunicació amb impacte social.

Nota: El contingut de l'assignatura serà sensible als aspectes relacionats amb la perspectiva de gènere i amb l'ús del llenguatge inclusiu.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposició de continguts, seminaris/tallers participatius, debat i exercicis a l'aula	48	1,92	1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16
Tipus: Supervisades			
Tutories	8	0,32	2, 5, 7, 12, 13, 14
Tipus: Autònomes			
Recerca, selecció i lectura de bibliografia i altres recursos. Estudi personal. Planificació i desenvolupament de treballs individuals / per equips.	94	3,76	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

La metodologia docent de l'assignatura combina diferents sessions d'exposicions orals, presentacions de continguts teòrics i experiències professionals, estudis de cas i debat, així com seminaris/tallers participatius. El principi fonamental és establir i compartir una base comuna de coneixements perquè, durant el curs, l'alumnat pugui aprofundir en els aspectes que prioritzi i aplicar-los als temes que més li interessin.

El treball de curs (projecte final) està basat en els principis d'Aprenentatge per Servei - ApS, en col·laboració amb la Fundació Autònoma Solidària i entitats socials.

Tota la informació necessària per al seguiment del curs serà facilitada per l'equip docent presencialment en classes, tutories i/o via Campus Virtual.

El calendari detallat amb el contingut de les diferents sessions s'exposarà el dia de presentació de l'assignatura i estarà també disponible al Campus Virtual de l'assignatura, on l'alumnat podrà trobar els diversos materials docents i tota la informació necessària per l'adequat seguiment de l'assignatura. En cas de canvi de modalitat docent per motius de força major segons les autoritats competents, el professorat informarà dels canvis que es produiran en la programació de l'assignatura i en les metodologies docents.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
A) Presentacions i exercicis a l'aula	40%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16
B) Projecte final	45%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16
C) Assistència i participació activa a classe	15%	0	0	1, 2, 3, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16

AVALUACIÓ CONTINUADA

L'assignatura adopta un sistema d'avaluació continuada i sumatòria. Cap activitat requereix una nota mínima per a aprovar l'assignatura. La qualificació final de l'assignatura serà la suma de la puntuació obtinguda en les següents activitats d'avaluació:

A) Presentacions i exercicis a l'aula: 40 punts (40% sobre la qualificació final); activitats presencials individuals o en equips.

B) Projecte final: 45 punts (45% sobre la qualificació final); activitat en equips.

C) Assistència i participació activa a classe: 15 punts (15% sobre la qualificació final); activitats presencials individuals.

Total: 100 punts (equivaldria a la nota final 10).

Qualsevol activitat d'avaluació escrita que inclogui cinc faltes d'ortografia, gramaticals i/o barbarismes (sumant cinc errors en total) no obtindrà cap puntuació (nota 0).

Per a aprovar l'assignatura pel sistema d'avaluació continuada, serà necessari:

a) Haver realitzat i lliurat totes les activitats d'avaluació (A i B) en les dates establertes pel professorat. En cas d'absència per motius justificats de força major, s'ha de presentar el corresponent justificant a l'equip docent; en cas contrari, les activitats es consideraran No Realitzades.

b) Haver sumat una puntuació mínima de 50 punts (equivalent a la nota 5,0) entre totes les activitats d'avaluació realitzades.

c) En qualsevol activitat desenvolupada en grups, l'equip docent podrà adoptar mesures de control per verificar el nivell de participació i implicació de cada membre en el treball comú. Per tant, les puntuacions podran ser diferents per a integrants d'un mateix grup, la qual cosa podria suposar que un o més membres suspenguin l'avaluació, mentre la persona restant l'aprovi.

Sistema de recuperació (avaluació continuada)

Per tal que qualsevol estudiant pugui optar a la recuperació, cal que compleixi les següents dues condicions:

- 1) No hagi assolit els criteris establerts per a aprovar l'assignatura.
- 2) Hagi estat avaluat durant el semestre d'un conjunt d'activitats, el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total de l'assignatura.

La recuperació consistirà en un examen escrit sobre tot el temari/continguts de l'assignatura.

Les activitats d'avaluació C resten excloses del sistema de recuperació.

AVALUACIÓ ÚNICA

Per a l'alumnat que opti per l'avaluació única, la qualificació final de l'assignatura serà la suma de la puntuació obtinguda en les següents activitats d'avaluació:

A) Examen teòric: 35 punts (35% sobre la qualificació final); activitat presencial individual.

B) Presentació a l'aula: 20 punts (20% sobre la qualificació final); activitat presencial individual, el mateix dia de l'examen teòric.

C) Projecte final: 45 punts (45% sobre la qualificació final); activitat individual o en equips (els equips hauran d'estar formats per estudiants que hagin triat l'avaluació única; no seran acceptats grups mixtos amb estudiants de l'avaluació continuada). El projecte s'haurà de desenvolupar durant el temps de treball autònom de l'alumnat lliurat el mateix dia de l'examen i de la presentació.

Total: 100 punts (equivaldria a la nota final 10).

Qualsevol activitat d'avaluació escrita que inclogui cinc faltes d'ortografia, gramaticals i/o barbarismes (sumant cinc errors en total) no obtindrà cap puntuació (nota 0).

Per a aprovar l'assignatura pel sistema d'avaluació única, serà necessari:

a) Haver realitzat i lliurat totes les activitats d'avaluació (A, B i C) en la data establerta pel professorat. En cas d'absència per motius justificats de força major, s'ha de presentar el corresponent justificant a l'equip docent; en cas contrari, les activitats es consideraran No Realitzades.

b) Haver sumat una puntuació mínima de 50 punts (equivalent a la nota 5,0) entre totes les activitats d'avaluació realitzades.

c) En qualsevol activitat desenvolupada en grups, l'equip docent podrà adoptar mesures de control per verificar el nivell de participació i implicació de cada membre en el treball comú. Per tant, les puntuacions podran ser diferents per a integrants d'un mateix grup, la qual cosa podria suposar que un o més membres suspenguin l'avaluació, mentre la persona restant l'aprovi.

Sistema de recuperació (avaluació única)

Per tal que qualsevol estudiant pugui optar a la recuperació, cal que compleixi les següents dues condicions:

1) No hagi assolit els criteris establerts per a aprovar l'assignatura.

2) Segons normativa, l'alumnat ha d'haver estat prèviament avaluat almenys 2/3 del total d'activitats avaluables de l'assignatura.

La recuperació consistirà en un examen escrit sobre tot el temari/continguts de l'assignatura.

L'activitat d'avaluació C resta exclosa del sistema de recuperació.

SEGONA MATRÍCULA

En cas de segona matrícula, l'alumnat podrà realitzar una única prova (teòrica-pràctica) de síntesi sobre tot el temari i continguts de l'assignatura. La qualificació de l'assignatura correspondrà a la qualificació de la prova síntesi.

PLAGI

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

INTEL·LIGÈNCIA ARTIFICIAL

Per a aquesta assignatura, es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) exclusivament en tasques de suport com la cerca d'informació, la localització de fonts bibliogràfiques, les traduccions de textos i la realització de consultes breus per aclarir conceptes o ampliar dades puntuals. L'alumnat haurà d'identificar clarament quines parts han estat generades amb aquesta tecnologia, especificar les eines emprades i incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït en el procés i el resultat final de l'activitat. La no transparència de l'ús de la IA en aquesta activitat avaluable es considerarà falta d'honestat acadèmica i pot comportar una penalització parcial o total en la nota de l'activitat, o sancions majors en casos de gravetat.

NO AVALUABLE

Es considerarà no avaluable qualsevol situació en què l'estudiant no compti amb la participació mínima, les evidències d'aprenentatge requerides o el compliment de les activitats clau que permetin valorar objectivament el seu rendiment dins del curs.

Bibliografia

Bibliografia bàsica

Cabero-Almenara, Julio, Torres-Barzabal, Luisa, & Hermosilla-Rodríguez, José Manuel (2019). Las TIC y la creación de una ciudadanía crítica e-digital. *Education in the Knowledge Society (EKS)*, 20, 10. Disponible en: https://doi.org/10.14201/eks2019_20_a22

COSUDE. (2016). Comunicación para el desarrollo: Una guía práctica. Agencia Suiza para el Desarrollo y la Cooperación. Disponible en: <https://bit.ly/4017TKt>

Duarte Herrera, Lisbeth K. y González Parias, Carlos. H. (2014). Origen y evolución de la cooperación internacional para el desarrollo. *Panorama*, 8(15), 117-131. Disponible en: <https://bit.ly/3ldO7oW>

Gumucio-Dagron, Alfonso (2011). Comunicación para el cambio social: clave del desarrollo participativo. *Signo y Pensamiento*, vol. XXX, núm.58, enero-junio, 26-39. Disponible en: <http://www.redalyc.org/pdf/860/86020038002.pdf>

Lombana Bermúdez, Andrés (2018). La evolución de las brechas digitales y el auge de la Inteligencia Artificial (IA). *Revista Mexicana De Bachillerato a Distancia*, 10(20), 17-25. Disponible en: <https://doi.org/10.22201/cuaed.20074751e.2018.20.65884>

Paniagua Sánchez, Adriana (2024). La Cooperación Internacional para el Desarrollo en América Latina: Una perspectiva histórica. *Relaciones Internacionales*, 97(1), 55-72. Disponible en: <http://dx.doi.org/10.15359/97-1.3>

PNUD (Programa de las Naciones Unidas para el Desarrollo). 2024. Informe sobre Desarrollo Humano 2023-24: Romper el estancamiento: Reimaginar la cooperación en un mundo polarizado. Nueva York. Disponible en: <https://hdr.undp.org/content/human-development-report-2023-24>

Suzina, Ana Cristina, & Vega-Casanova, Jair (Eds.). (2024). *La comunicación popular en Nuestramérica: Visiones y horizontes*. Friedrich-Ebert-Stiftung (FES Comunicación). Disponible en: <https://bit.ly/4eFdEUm>

Bibliografia complementària

Artés Naya, Elena (2021). Reseña. Ciudadanía digital y desarrollo local. Experiencias y procesos de participación en la Unión Europea. *TERRA: Revista De Desarrollo Local*, (8), 791-795. Disponible en: <https://doi.org/10.7203/terra.8.21304>

Cárdenas Tapia, Juan, y De-Santis, Andrea (2022). Redes sociales, jóvenes y educación en la revolución del asociacionismo y la participación social. En J. Cárdenas Tapia y A. De-Santis (eds.), *Comunicar y educar en el mundo digital. Contribución y desafíos de la pedagogía de Don Bosco y el sistema preventivo en la dimensión virtual* (pp.39-52). McGraw-Hill. Disponible en: <https://bit.ly/4IbBIWu>

Carniel Bugs, Ricardo y Velázquez, Teresa (2018). Objetivos de Desarrollo Sostenible: una agenda emergente para repensar la docencia universitaria en comunicación. En: Elena Jiménez Pérez, María Elena del Valle Mejías y Andrea Felipe Morales (coords.). *Los nuevos retos en Ciencias Sociales, Artes y Humanidades*. Gedisa. https://bibcercador.uab.cat/permalink/34CSUC_UAB/1gfv7p7/alma991000489829706709

Fondo para el Desarrollo de los Pueblos Indígenas de América Latina y el Caribe (FILAC), & UNICEF. (2025, abril 21). *Voces de las niñas, niños y adolescentes indígenas de América Latina y el Caribe: una aproximación para conocer su situación* [Dossier]. FILAC. Disponible en: <https://bit.ly/40EyUn8>

Fundación Telefónica. (2023, abril). *Sociedad digital en España 2023* [Informe]. Fundación Telefónica. Disponible en: <https://bit.ly/3TIVQnp>

Fundación Telefónica. (2023, agosto). *Sociedad digital en América Latina 2023* [Informe]. Fundación Telefónica. Disponible en: <https://bit.ly/4lIFwPW>

González Aguilar, H. (2025). El discurso sobre el acceso a la información desde Unesco [The discourse on access to information from UNESCO]. *European Public & Social Innovation Review*, 10, 1-18. Disponible en: <https://doi.org/10.31637/epsir-2025-1580>

OCDE (2020). *Development Co-operation Report 2024*. Disponible en: <https://bit.ly/4nzMvGb>

PNUD (2025). *GLOBAL 2025 Human Development Report*. Disponible en: <https://report.hdr.undp.org/a-matter-of-choices>

SEGBI (2024). Informe de la Cooperación Sur-Sur y Triangular en Iberoamérica 2024. Disponible en: <https://bit.ly/4eFmNwc>

UNESCO (2014). Freedom of Connection, Freedom of Expression. Disponible en: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000191594>

UNESCO-PIDC (2023). Entorno regulatorio y políticas públicas para la sostenibilidad de los medios comunitarios en América Latina. Disponible en: <https://bit.ly/46r4pVu>

Voces Nuestras. (2009). *De todo como en botica: Manual de técnicas de comunicación participativa*. Centro de Comunicación Voces Nuestras. Disponible en: <https://bit.ly/4lgPGRI>

Sitios web

Freedom House. Countries and Territories. <https://freedomhouse.org/country>

Reporteros Sin Fronteras. Clasificación Mundial de la Libertad de Prensa <https://rsf.org/es/clasificacion?year=2025>

UNESCO. Medios comunitarios. <https://www.unesco.org/es/media-pluralism-diversity/community-media> (ejemplos)

UNESCO. El Programa Internacional para el Desarrollo de la Comunicación. <https://www.unesco.org/es/international-programme-development-communication>

United Nations. (s.f.). *La Agenda para el Desarrollo Sostenible*. Disponible en: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/es/development-agenda/>

Al llarg del curs, l'equip docent confirmarà les lectures obligatòries, així com facilitarà recursos específics segons els temes tractats.

Programari

Aquesta assignatura no requereix cap programari especialitzat. Per a eventuais activitats virtuals, s'utilitzarà Microsoft Teams.

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(SEM) Seminaris	71	Espanyol	primer quadrimestre	tarda
(TE) Teoria	7	Espanyol	primer quadrimestre	tarda